

2023. aasta aruanne – kommenteeritud kokkuvõte



Lahtiütlus

Euroopa Kemikaaliamet ei vastuta selles dokumendis sisalduva teabe kasutamise korral.

Europe Direct on teenistus, mis aitab leida vastuseid küsimustele Euroopa Liidu kohta.

Tasuta telefon (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Mõni mobiiltelefoniettevõte ei võimalda helistada 00 800ga algavatele numbritele või küsib selle eest tasu.

Lisateave Euroopa Liidu kohta on internetis veebisaidil <http://europa.eu>.

2023. aasta aruanne – kommenteeritud kokkuvõte

Viide: ECHA-24-B-01-ET

ISBN: 978-92-9468-369-4

ISSN: 2362-9916

Katalooginumber: ED-BG-24-001-ET-N

DOI: 10.2823/809049

Avaldamisaeg: aprill 2024

Keel: ET

© Euroopa Kemikaaliamet, 2024

Esikaas © Euroopa Kemikaaliamet

Kui teil on käesoleva dokumendi kohta küsimusi või tähelepanekuid, saate need esitada teabenõude vormil (märkige dokumendi viide ja avaldamisaeg). Teabenõude vorm on ECHA veebilehel kontaktandmete jaotises aadressil <http://echa.europa.eu/contact>

Euroopa Kemikaaliamet

P.O. Box 400, FI-00121 Helsinki, Soome

Kommenteeritud kokkuvõte

Et 2023. aasta on viimane aasta meie aastate 2019–2023 strateegiakavas, viisime lõpule oma strateegiliste eesmärkide täitmise ja teostasime tööprogrammis sätestatud kavandatud tegevused. Sel aastal alustasime ka tööd joogiveedirektiivi, patareisid ja akusid käsitleva määruse ning tõsiste piiriüleste terviseohtude määruse alusel ametile määratud uute regulatiivülesannete täitmiseks. Samuti jätkasime oma õiguslike volituste täitmist seoses mitme kemikaaliõigusaktiga meie pädevuses.

Meie strateegiakava kaks peamist eesmärki olid terviklik regulatiivstrateegia ja ühine hindamise tegevuskava, mis on olulised nii REACH- kui ka CLP-määruse jaoks. Keskse tähtsusega meie integreeritud regulatiivstrateegias on ainete ja ainerühmade identifitseerimine ja prioriseerimine riskijuhtimismeetmete jaoks. 2023. aastal edenesime veelgi meie andmebaasis olevate aineandmete mõistmisel, sest praeguseks on kogusevahemikus üle 100 tonni registreeritud ainetest hinnatud ligikaudu 92%.

Tervikliku regulatiivstrateegia teine oluline aspekt on identifitseerida ained või ainerühmad, mille kohta võib olla vaja koostada andmeid toimiku või aine hindamise alusel. Neid aineid käsitletakse ühise hindamistegevuskava raames, milles on sätestatud registreerimistoimikute nõuetele vastavuse kontrollimise eesmärgid. 2023. aastal tegime seoses toimikute hindamisega 301 nõuetele vastavuse kontrolli. Koos meie strateegiakava lõppemisega 2023. aastal toimusid terviklik regulatiivstrateegia ja ühise hindamise tegevuskava läbivaatamised, mille tulemusi kasutatakse meie uute strateegiliste eesmärkide ja prioriteetide rakendamise järgmiste etappide määramiseks.

Seoses ainete hindamisega leppis liikmesriikide komitee kokku ühenduse ainehindamise plaani ajakohastuse aastateks 2023–2025 ja see avaldati 24 ainega hindamiseks 12 liikmesriigis. Samuti jõuti järeldusele 26 aine suhtes ning tehti 6 aine hindamise otsust, milles nõuti andmeid endokriinseid häireid põhjustavate ainete, püsivate, bioakumuleeruvate ja toksiliste ainete (PBT) / väga püsivate ja väga bioakumuleeruvate ainete (vPvB) ning mutageensusega seotud probleemide käsitlemiseks.

REACH- ja CLP-määruse kohaste riskijuhtimismeetmete alusel esitati 2023. aastal 6 arvamust piirangutoimikute kohta ning 42 arvamust ühtlustatud klassifikatsiooni ja märgistamise ettepanekute kohta. Need arvamused esitasid riskihindamise komitee ja sotsiaal-majandusliku analüüsi komitee.

Üks arvamustest piirangute kohta käsitles per- ja polüfluoritud alküülühendite (PFAS-ühendite) kasutamist kustutusvahetudes. 2023. aasta alguses saime viielt liikmesriigilt (Saksamaa, Madalmaad, Rootsi, Taani ja Norra) per- ja polüfluoritud alküülühendite (PFAS-ühendite) kohta piirangutoimiku ning aasta lõpuks oli valmis esialgne avalik konsultatsioon ja vaadatud läbi üle 5600 saadud kommentaari. Riskihindamise komitee ja sotsiaal-majandusliku analüüsi komitee jätkavad selle toimiku käsitlemist 2024. aastal. Samuti saime Euroopa Komisjonilt volituse koostada 2024. aastaks piirangutoimik kroom(VI)-ainete kohta, mida hõlmab üha enam praegu laekuvaid autoriseerimistaotlusi. ECHA koostas ka mitu uurimis- ja söelumisaruannet, sealhulgas aruanded polüvinüülkloriidi (PVC) ja lisaainete ning kantserogeensete, mutageensete või reproduktiivtoksiliste ainete kohta lapsehooldustoodetes.

Muud 2023. aastal võetud riskijuhtimismeetmed hõlmasid veel 11 aine lisamist autoriseerimise kandidaatainete loetellu, mis suurendas väga ohtlike ainete kannete koguarvu 235-ni. Samuti esitasime Euroopa Komisjonile 8 ainet 11. soovitusel raames, mis käsitles ainete lisamist autoriseerimisloetellu. Täheleandisime autoriseerimistaotluste arvu kasvu peamiselt seoses kroom(VI)-ainete kasutusalaadega. Kokku laekus 100 taotlust ja läbivaatamisaruannet ning meie teaduskomiteed – riskihindamise komitee ja sotsiaal-majandusliku analüüsi komitee – esitasid

2023. aasta aruanne – kommenteeritud kokkuvõte

arvamused ainete 58 kasutusala autoriseerimise taotluste kohta.

2023. aastal käsitlesime 13 749 registreerimistoimikut ja kontrollisime 416 väikese ja keskmise suurusega ettevõtja (VKE) suurust. Meie kasutajatugi vastas 9200 küsimusele, liikmesriikide ja Euroopa Majanduspiirkonna riikide kasutajatoed vastasid kokku ligikaudu 45 000 päringule. Kuigi saime jätkuvalt palju küsimusi registreerimise kohta, saime päringuid ka PFAS-ühendite, kromaatide autoriseerimise ning ametile määratud uute seadusandlike ülesannete kohta. Andmete avaliku kättesaadavuse edendamiseks pühendasime palju aega uue andmelevitusplatvormi ECHA Chem arendamisele, mis on kavas käivitada 2024. aastal. Sellega alustame andmete esitamise ja kättesaadavaks tegemise viisi muutmist.

Biotsiidikomitee võttis vastu 13 arvamust toimeainete heakskiitmise ja heakskiitmise otsuse uuendamise kohta, samas võeti 2023. aastal vastu ka 10 arvamust liidu lubade kohta. Tähelepanek jätkuvalt, et liikmesriikide hinnangud toimeaine toimikute esitamise, samuti hinnangud liidu loa taotluste kohta ei ole täidetud. See on murettekitav suundumus ja nõuab liikmesriikidelt uusi pingutusi, et täita oma kehtivaid regulatiivkohustusi. Meil on hea meel, et oleme koostanud juhendi tolmeldajate kohta ja teinud edusamme IUCLIDi kasutamisel biotsiiditoimikute jaoks.

Sel aastal jätkasime loomkatsete alternatiivide edendamise tegevuse prioriseerimist. Pidasime koostööseminari kõigi sidusrühmadega, et arutada, kuidas ühiselt edendada loomkatsete alternatiive ja liikuda nende kasutamise suunas. Avaldasime viienda aruande loomkatsete alternatiivide kasutamise kohta seoses REACH-määrusega ning tõime esile kemikaalide regulatiivsel hindamisel loomkatsetest loobumise võimalusi ja probleeme.

Menetlesime teabel põhineva nõusoleku määruse (PIC-määrus) alusel 10 857 teadet, millest paljud olid seotud benseeni lisamisega aine kandesse esimese ainenäidena. 2023. aastal avaldasime kolme aasta aruande PIC-määruse toimimise kohta (artikli 22 kohane aruanne) ja andsime soovitusi, mis esitati aruandes komisjoni hinnangule PIC-määruse kohta. Üks peamisi soovitusi oli vajadus vaadata läbi, mis ulatuses tehakse teave avalikkusele kättesaadavaks tulevastest õigusaktides, sest seoses teabel põhineva nõusolekuga on rohkem dokumentidele juurdepääsu taotlusi.

Lisaks eespool nimetatud regulatiivsetele valdkondadele jätkasime konkreetsete ülesannete täitmist seoses keskkonnaalaste õigusaktide või komisjoniga sõlmitud teenustaseme kokkulepetega. Näiteks koostasime teadusliku toimiku kavandi (D lisa ettepanek) kolme aine kohta, et toetada komisjoni Stockholmi konventsiooni rakendamisel. Jätkasime toetustegevust tööstusheidete direktiivi (IED) alusel ja jälgisime tähelepanelikult selle õigusakti läbivaatamist käsitleva otsuse tegemist, sest see muudab ECHA rolli selles toetustegevuses ametlikuks. Samuti esitasime viis riskihindamise komitee arvamust ohtlike ainete piirnormide kohta töökeskkonnas (OEL), et abistada komisjoni tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektoraati (DG EMPL). Sõlmisime komisjoniga uue osaluslepingu aastateks 2023–2026, et jätkata ühinemiseelsete riikide toetamist ja koolitamist.

Meie prioriteediks 2023. aastal jäi endiselt toetada komisjoni ja anda oma sisend kestlikkust toetavasse kemikaalistrateegiasse (CSS). Toetasime komisjoni enne CLP-määruse läbivaatamist ja selle otsustusprotsessis ning tegeleme juba selle rakendamise ettevalmistamisega. 8. keskkonnaalase tegevusprogrammi raames tegime koostööd Euroopa Keskkonnaametiga (EEA), et luua uus näitajate raamistik, mille eesmärk on jälgida keemilise saaste tegureid ja mõjusid ning hinnata kemikaaliõigusaktide tõhusust. See raamistik avaldatakse 2024. aastal.

Nagu juba märgitud, alustasime tööd ametile määratud uute seadusandlike ülesannete täitmiseks joogivee, patareide ja akude ning tõsiste piiriüleste terviseohtude valdkonnas. Toetasime komisjoni joogiveedirektiivi toimimiseks vajalike rakendusaktide ja delegeeritud õigusaktide väljatöötamisel. Et joogiveedirektiivist tulenevad ülesanded kuuluvad lõpuks riskihindamise komitee tegevuse valdkonda, oleme juba loonud riskihindamise komitee töörühma, et alustada komitees ettevalmistusi selle uue ülesande täitmiseks. Patareidid ja akud

2023. aasta aruanne – kommenteeritud kokkuvõte

käsitleva määruse kohaste ülesannete täitmise kavandamine algas õigusakti avaldamisega augustis 2023. Esimesed ülesanded on kavas täita 2025. aastal.

Komisjoni talitustele pakuti olulist tuge ja nõu, et aidata neid REACH-määruse ja ECHA alusmääruse läbivaatamise kaalutlustes. Kuigi 2023. aastal ei toimunud REACH-määruse läbivaatamise eeldatud avaldamist, oleme valmis jätkama komisjoni toetamist selle tulevasel läbivaatamisel.

Komisjoni põhimõte „üks aine – üks hindamine“ oli kemikaaliohutuse strateegia raames samuti valdkond, kus ECHA andis märkimisväärset hulgal sisendeid ja nõuandeid. Meil oli hea meel, et aasta lõpuks avaldati põhimõtet „üks aine – üks hindamine“ toetav õigusaktide pakett. Peale ülesannete ECHA-le üleandmise hõlmas pakett ka andmeid käsitlevat määrust, millega loodi ELi ühine andmeplatvorm. Oleme valmis koostööks komisjoni ja poliitikakujundajatega 2024. aastal, et edendada seda õigusakti.

Asutusena, mis tugineb oma arvamuste ja otsuste väljatöötamisel teadusele, tegime tihedat koostööd teadusringkondadega, et tagada teavitamine regulatiivse teaduse vajadustest ja nende mõistmine. Seoses sellega jätkasime osalemist kemikaalide riskihindamise partnerluses (PARC), mis on kogu ELi hõlmav teadusuuringute ja innovatsiooni programm, mis keskendub kemikaaliriskide järgmise põlvkonna hindamise arendamisele, et kaitsta tervist ja keskkonda. ECHA peamine saavutus 2023. aastal oli aruande *Regulatiivsete väljakutsete võtmevaldkonnad* avaldamine, mis nimetab selgelt valdkonnad, kuhu teadusringkond võiks suunata tulevase teadustegevusi.

Sidusrühmade kaasamine ja koostöö nendega on meie tegevuse alus. Jätkasime tihedat koostööd ELi asutustega, eelkõige nendega, mille tegevuse keskmes on keskkond ja tervis. Meie tihe koostöö Euroopa Toiduohutusametiga (EFSA), et hinnata ainete ohutust ja töötada välja ühtsed seisukohad kõigis õigusraamistikes, sealhulgas sellistes valdkondades nagu biotsiidid ja pestitsiidid, oli ka 2023. aastal jätkuvalt tähelepanu keskmes. Nagu märgitud, oleme teinud tihedat koostööd Euroopa Keskkonnaametiga (EEA), et luua ühine näitajate raamistik, mis aitab jälgida kestlikkust toetava kemikaalistrateegia rakendamise ja kemikaale käsitlevate õigusaktide edusamme ja mõju.

2023. aastal saime üha rohkem taotlusi meie akrediteeritud sidusrühmade organisatsioonide (ASO) loeteluga liitumiseks. Eeldame, et sidusrühmade taotluste arv ASO-loetellu kandmiseks kasvab jätkuvalt, eelkõige seoses meie laiemate õiguslike volitustega, mis toovad kaasa palju uusi sidusrühmi, kes ei pruugi olla varem teinud meiega koostööd. Töötasime välja uue sidusrühmade kaasamise käsitluse, mis koos uue teabevahetusstrateegiaga aastateks 2024–2028 võimaldab meil jätkata tugevate kaasamis- ja suhtluskanalite ning -võrgustike loomist.

Üks ECHA peamisi sidusrühmi on liikmesriikide kolleegid, kellega teeme iga päev tihedat koostööd mitmete foorumite, näiteks haldusnõukogu, teaduskomiteede, jõustamisfoorumi, liikmesriikide teabevahetusvõrgustiku, kasutajatoevõrgustiku HelpNet ja ekspertide töörühmade kaudu. 2023. aastal uuendasime oma otsesuhtlust liikmesriikidega, korraldades külastusi liikmesriikidesse, et saada vahetu ülevaade riiklike ametiasutuste seisukohtadest ja taotlustest. Liikmesriikide täielik ja aktiivne osalemine kõigis meie komiteedes on arvamuste ja otsuste tegemiseks oluline. Kogu aasta jooksul olime keskendunud sellele, et lihtsustada riskihindamise komiteesse ja sotsiaal-majanduslikku analüüsi komiteesse piisava arvu kandidaatide nimetamist ning tagada, et saame hoida juba osalevaid liikmeid. Selleks tegid meie haldusnõukogu ja komisjoni kolleegid meiega tihedat koostööd.

Meil on hea meel teatada, et kõik meie õiguslikud, juhtimis- ja halduskohustused 2023. aastaks on täidetud. Meie finants- ja personalivaldkonna peamised tulemusnäitajad täideti ja ületati paljudel juhtudel. Kontrollikojal ei olnud olulisi tähelepanekuid üheski valminud finants- ega muus auditis. Säilitasime Rahvusvahelise Standardiorganisatsiooni (ISO) standardite ISO 9001:2015, ISO 14001:2015 ja ELi keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemi (EMAS) sertifikaadid. Samuti korraldasime edukalt koosolekuteenused 640 ürituse ja ametliku koosoleku

2023. aasta aruanne – kommenteeritud kokkuvõte

jaoks, võõrustasime 5000 külastajat kohapeal ja 32 800 veebikülastajat. Jätkasime tööd CO₂-heite vähendamiseks ja saavutasime oma 2023. aasta eesmärgid.

Haldusnõukogu juhtis meie uue, aastate 2024–2028 strateegia avalduse edukat väljatöötamist. See avaldus töötati välja tihedas koostöös meie töötajate, liikmesriikide, komisjoni ja sidusrühmadega ning loodame seda lähiaastatel rakendada.

Kuigi sel aastal oli palju tulemusi ja saavutusi, soovime juhtida tähelepanu ka mitmele jätkuvalt probleemsele valdkonnale.

Üks peamisi probleeme on, et liikmesriigid esitavad vähe biotsiidide toimeainete hindamisaruannete kavandeid. See kahjustab kõigi läbivaatamisprogrammis olevate toimeainete hindamise valmimist 2024. aasta lõpuks, nagu on nõutud biotsiidimääruses. Kuigi ECHA on teinud pingutusi ja jätkab neid, et toetada selles liikmesriike, on tegelikkus selline, et liikmesriigid ei prioriseeri seda tegevust ja paljudel puuduvad suutlikkus või ressursid tulemuste saavutamiseks lähitulevikus.

Meie teaduskomiteedel on oluline osa läbipaistvate, sõltumatute ja kvaliteetsete arvamuste ja otsuste koostamisel. Komiteed tuginevad suurel määral liikmesriikide liikmete osalusele, pühendumusele ja asjatundlikkusele. Riskihindamise komitee ja sotsiaal-majandusliku analüüsi komitee praeguste liikmete aktiivsuse ja kaasamise nimel tegutseti kogu 2023. aasta jooksul. Üks komitee kestlikkuse tagamise aspekt oli vaadata koostöös haldusnõukoguga läbi praegused maksed liikme raportöörigevuse eest. Loodame, et need meetmed julgustavad tulevikus kõigi liikmete osalust. Vaatamata sellele tegevusele väheneb riskihindamise komitee ja sotsiaal-majandusliku analüüsi komitee liikmete arv, sest liikmesriikidel on raske leida asjakohase kogemuse ja pädevusega kandidaate. Sellega kaasneb risk, et õiguslikke tähtaegu ja eesmärgi ei suudeta järgida tegevusvaldkondades, mis sõltuvad komitee liikmete panusest. 2023. aastal tegime komisjoniga tihedat koostööd seoses sellega, kuidas tagada komiteede kestlik tulevik, võttes eelkõige arvesse uusi ülesandeid, mis on juba määratud või mida võidakse määrata avaldatud seadusandlike ettepanekute tõttu. Tulevane ECHA alusmäärus on oluline vahend meie teaduskomiteede pikaajalise kestlikkuse ja pädevuse saavutamiseks ning ECHA on rõhutanud ja rõhutab ka edaspidi, et seda määrust on vaja võimalikult kiiresti.

Teine probleem on autoriseerimistaotluste suur arv, mis ületab oluliselt meie arvamuste esitamise suutlikkust. ECHA jälgib tähelepanelikult saabuvaid taotlusi ning arvamuste koostamise planeerimist ja etappe. Euroopa Komisjon on palunud ECHA-l koostada kroom(VI)-ainete piirangud, mis võivad aja jooksul võimaldada nende ainete riskide tõhusamat ja õigeaegsemat ohjamist, säilitades samas võrdsed võimalused asjaomaste tööstussektorite tegevustele.

2023. aastal alustasime uute õigusaktide rakendamist ja uute ülesannete täitmist. See tegevus jätkub ja kasvab ka järgmistel aastatel, kui valmivad kaasotsustamismenetluse kaudu esitatavad ettepanekud. Eelseisval perioodil on kesksel kohal uute nõuete rakendamise tasakaalustamine, jätkates samas kogu regulatiivprogrammi täitmist. ECHA töötajad on täielikult pühendunud nende uute ülesannete täitmisele ning loodame teha tihedat koostööd ELi institutsiooniliste partnerite, liikmesriikide ja muude sidusrühmadega, kes toetavad meid nõutavate tulemuste saavutamisel.

Seoses põhimõtte „üks aine – üks hindamine“ seadusandliku paketi avaldamisega 2023. aasta lõpus näeme nüüd, kui palju tööd on vaja teha kõigil asutustel, et viia kooskõlla eri teaduskomiteede arvamused ja otsused. Samuti väljendame heameelt CLP-määruse uute ohuklassifikatsioonide kehtestamise üle, mis aitab kaasa edasisele ühtlustamisele. Täieliku ühtlustamise saavutamine võib siiski jääda probleemiks, kui ei muudeta muid õigusakte.

Et meie strateegiakava aastateks 2019–2023 on valmis, vaatame praegu läbi mõned algatused, mis toetasid selle täitmist, näiteks terviklik regulatiivstrateegia ja ühine hindamistegevuskava. Need läbivaatamised algasid 2023. aastal. Peame otsustama, kuidas kõige paremini kasutada

2023. aasta aruanne – kommenteeritud kokkuvõte

meie andmebaasides olevaid andmeid, tagamaks, et asjaomased pooled võtavad asjakohaseid riskijuhtimismeetmeid nii ühtlustatud klassifitseerimise, autoriseerimise kui ka piiramise korral. Peame kaalutlema ka seda, kuidas lõimida uutest õigusaktidest tulenevaid täiendavaid riskijuhtimismeetmeid oma mõtteviisi. Peale selle, kuigi ECHA saab analüüsida ja anda teavet komisjonile ja liikmesriikidele, ei ole meil õiguslikku alust ise otseselt meetmeid võtta. Seetõttu peame tegema tihedamat koostööd komisjoni ja liikmesriikidega ja neid kaasama, et ühtlustada asjakohaste riskijuhtimismeetmete tuvastamist ja prioriseerimist. Uues aastate 2024–2028 strateegia avalduses on see tunnustatud prioriteediks ja loodame teha selles küsimuses koostööd kõigi osalistega.

Üksikasjalikum teave tulemuste ja näitajate kohta on järgmistes jaotistes.

EUROOPA KEMIKAALIAMET
P.O. BOX 400, FI-00121 HELSINKI, SOOME
ECHA.EUROPA.EU